

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
«БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
"BUKOVINIAN STATE MEDICAL UNIVERSITY"
Індексований у міжнародних наукометричних базах:

Academy (Google Scholar)
Ukrainian Research&Academy Network
(URAN)
Academic Resource Index Research Bib

Index Copernicus International
Scientific Indexing Services
Включений до Ulrichsweb™ Global Serials
Directory

КЛІНІЧНА ТА ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПАТОЛОГІЯ
KLINICHNA TA EKSPERIMENTAL'NA PATOLOGIYA
CLINICAL & EXPERIMENTAL PATHOLOGY

На всі статті, опубліковані в журналі «Клінічна та експериментальна патологія»,
встановлюються цифрові ідентифікатори DOI

Т. XXIII, № 2 (88), 2024

Щоквартальний український
науково-медичний журнал.
Заснований у квітні 2002 року

Свідоцтво про державну реєстрацію
Серія КВ №6032 від 05.04.2002 р.
Ідентифікатор медіа R30-03395
(Витяг з Реєстру суб'єктів у сфері медіа-
ресервистів Національної ради України
з питань телебачення і радіомовлення
від 28.03.2024 № 1037)

Засновник і видавець: Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці

Головний редактор
С.С. Ткачук

Заступник головного редактора
О.І. Годованець

Відповідальний секретар
О.С. Хухліна

Секретар Г.М. Лапа

Наукові редактори випуску
д. мед. н. проф. Дейнека С.Є.
д. мед. н. проф. Власик Л.І.
д. мед. н. проф. Пашковський В.М.

Редакційна рада

Булик Р.Є.
Власик Л.І.
Дейнека С.Є.
Денисенко О.І.
Ілашук Т.О.
Колоскова О.К.
Коновчук В.М.
Кравченко О.В.
Масікевич Ю.Г.
Олійник І.Ю.
Пашковський В.М.
Полянський І.Ю.
Сидорчук Л.П.
Сорокман Т.В.
Ткачук О.В.
Федів О.І.
Цигикало О.В.

Адреса редакції: 58002, Чернівці, пл. Театральна, 2, видавничий відділ БДМУ
Тел./факс: (0372) 553754. E-mail: tkachuk.svitlana14@bsmu.edu.ua; lapagalina46@gmail.com

Офіційний web-сайт журналу: <http://ser.bsmu.edu.ua>

Електронні копії опублікованих статей передаються до Національної бібліотеки
ім. В.І. Вернадського для вільного доступу в режимі on-line

Реферати статей публікуються в "Українському реферативному журналі", серія "Медицина"

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

А.В. АБРАМОВ (Запоріжжя, Україна)
І.В. ГЕРУШ (Чернівці, Україна)
Д. КЕРИМОГЛУ (Геттінген, Німеччина)
Й. ДОМОГАЛА-КУЛАВІК (Варшава, Польща)
Ю.М. КОЛЕСНИК (Запоріжжя, Україна)
Д. КРЕЦОЮ (Бухарест, Румунія)
М. МАРК (Тімішоара, Румунія)
В.А. МІХНЬОВ (Київ, Україна)
М.Г. ПРОДАНЧУК (Київ, Україна)
О.Г. РЕЗНІКОВ (Київ, Україна)
В.Ф. САГАЧ (Київ, Україна)
Г. ТОМАДЗЕ (Тбілісі, Грузія)
М.Д. ТРОНЬКО (Київ, Україна)
Л.-Г. ХАЛІЧ (Ясси, Румунія)
М.Р. ХАРА (Тернопіль, Україна)
В.В. ЧОП'ЯК (Львів, Україна)
І. ЧХАІДЗЕ (Тбілісі, Грузія)
В.О. ШИДЛОВСЬКИЙ (Тернопіль, Україна)
В.О. ШУМАКОВ (Київ, Україна)

EDITORIAL BOARD

Andrii ABRAMOV (Zaporizhzhia, Ukraine)
Ig.V. GERUSH (Chernivtsi, Ukraine)
Cemil KERIMOGLU (Göttingen, Germany)
Joanna DOMAGALA-KULAWIK (Warsaw, Poland)
Yuri KOLESNIK (Zaporizhzhia, Ukraine)
Dragos CRETOIU (Bucharest, Romania)
Monica MARC (Timisoara, Romania)
Volodymyr MIKHNEV (Kyiv, Ukraine)
Mykola PRODANCHUK (Kyiv, Ukraine)
Olexandr REZNIKOV (Kyiv, Ukraine)
Vadim SAGACH (Kyiv, Ukraine)
Gia TOMADZE (Tbilisi, Georgia)
Mykola TRONKO (Kyiv, Ukraine)
Liliana-Gabriela HALITCHI (Iasi, Romania)
Maria KHARA (Ternopil, Ukraine)
Valentyna CHOPYAK (Lviv, Ukraine)
Ivane CHKHAIDZE (Tbilisi, Georgia)
Victor SHIDLOVSKYI (Ternopil, Ukraine)
Valentyn SHUMAKOV (Kyiv, Ukraine)

**Наказом Міністерства освіти і науки України від 11.07.2019 р., № 975
журнал «Клінічна та експериментальна патологія» включено до переліку
наукових фахових видань України, категорія Б**

*Рекомендовано до друку та поширення через Інтернет рішенням Вченої ради
Буковинського державного медичного університету (протокол № 15 від 25.06.2024 р.)*

Матеріали друкуються українською
та англійською мовами

Рукописи рецензуються. Редколегія залишає
за собою право редагування

Передрук можливий за письмової згоди
редколегії

Комп'ютерний набір і верстка – О.Ю. Воронцова

Наукове редагування – редакції

Редагування англійського тексту – Г.М. Лапи

Коректор – І.В. Зінченко

Група технічно-інформаційного забезпечення:
І.Б. Горбатюк, Л.І. Сидорчук, В.Д. Сорохан

ISSN 1727-4338

DOI 10.24061/1727-4338.XXIII.2.88.2024

© "Клінічна та експериментальна патологія"
(Клін. та експерим. патол.), 2024

© Clinical and experimental pathology
(Clin. and experim. pathol.), 2024

Founded in 2002

Publishing four issues a year

© Буковинський державний медичний університет, 2024 р.

ЗДОБУТКИ КАФЕДРИ СІМЕЙНОЇ МЕДИЦИНИ. ДО 80-РІЧЧЯ БУКОВИНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Л. П. Сидорчук, С. В. Білецький, С. І. Іващук, Т. В. Казанцева, Л. В. Мельничук, О. А. Петринич, А. А. Соколенко, Ю. М. Яринич, М. М. Сем'янів, Ю. В. Репчук, К. О. Воронюк

Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці, Україна

У статті наведено здобутки кафедри сімейної медицини Буковинського державного медичного університету (БДМУ) за останні 5 років, особливості організації роботи, науковий і кадровий потенціал, історію становлення кафедри. Описано особливості проведення навчального та лікувального процесів, наукові досягнення, міжнародну діяльність. Стаття присвячується 80-річчю БДМУ.

Ключові слова:
кафедра сімейної медицини, здобутки, кадри, навчально-методична, наукова, лікувальна робота, ювілей, БДМУ.

Клінічна та експериментальна патологія 2024. Т.23, №2 (88). С. 125-136.

DOI 10.24061/1727-4338.XXIII.2.88.2024.20

E-mail:
lsydorchuk@ukr.net

ACHIEVEMENTS OF THE FAMILY MEDICINE DEPARTMENT. TO THE 80TH ANNIVERSARY OF BUKOVINIAN STATE MEDICAL UNIVERSITY

L. P. Sydorчук, S. V. Biletskyi, S. I. Ivashchuk, T. V. Kazantseva, L. V. Melnychuk, O. A. Petrynych, A. A. Sokolenko, Y. M. Yarynych, M. M. Semianiv, Y. V. Repchuk, K. O. Voroniuk

Bukovinian State Medical University, Chernivtsi, Ukraine

The article presents the achievements of the Family Medicine Department of the Bukovinian State Medical University (BSMU) over the past 5 years, the peculiarities of work organization, scientific and personnel potential, the department evolution history. Features of educational and medical processes, scientific achievements, international activities are described. The article is dedicated to the 80th BSMU Anniversary.

Key words:
Department of family medicine, achievements, personnel, educational and methodical, scientific, medical work, anniversary, BSMU.

Clinical and experimental pathology 2024. Vol.23, № 2 (88). P. 125-131.

Одним із найбільш перспективних напрямків удосконалення системи охорони здоров'я населення України і всього світу загалом є становлення і розвиток сімейної медицини. За визначенням Європейської асоціації сімейної медицини (European WONCA) та Європейської академії викладачів загальної практики (European Academy of Teachers in General Practice and Family Medicine – EURACT) «Загальна практика – сімейна медицина» – це академічна і наукова дисципліна зі своєю власною метою, завданнями, методами дослідження, доказовою базою і клінічною діяльністю. Сімейна медицина – це окрема дисципліна, а не сукупність частин інших дисциплін, тому їй необхідна своя наукова база. Наукові дослідження – це невід'ємна частина будь-якої наукової дисципліни, і саме тому вони є також і частиною сімейної медицини.

Засновуючись на європейських принципах та враховуючи вітчизняні особливості проведення лікарської діяльності на первинному рівні, а також

активне реформування медичної галузі, в 1996 році розпочалась підготовка лікарів загальної практики-сімейної медицини (ЗПСМ) у Буковинському державному медичному університеті (БДМУ) за програмою дворічної інтернатури. Початково навчання лікарів-інтернів за спеціальністю ЗПСМ проходило на кафедрі госпітальної терапії та клінічної фармакології за участі ряду суміжних кафедр БДМУ. Такий підхід до підготовки фахівців виявив певні недоліки, пов'язані зі складністю організації навчального процесу виключно на терапевтичній кафедрі, адже більше половини навчального часу відводилася десятком суміжним дисциплінам на різних кафедрах.

З огляду на вирішення цього питання постала нагальна необхідність створення окремої кафедри, яка б займалась напрямками організації і координації навчального процесу майбутніх сімейних лікарів на додипломному та післядипломному рівнях. З цією метою рішенням Вченої ради Буковинської державної медичної академії та на підставі дозволу МОЗ

Україні від 07.06.2001 року № 31/1309, з 1 липня 2001 року в Буковинській державній медичній академії створено багатопрофільну кафедру сімейної медицини із призначенням завідувача кафедри доктора медичних наук, професора С. В. Білецького. На період створення кафедри у 2001 році до її

науково-педагогічного складу входили: 2 професори, 4 доценти і 2 асистенти. З 2014 року кафедру сімейної медицини очолює доктор медичних наук, професор Л. П. Сидорчук. На сьогодні на кафедрі педагогічний, науковий і лікувальний процеси забезпечують 3 професори, 4 доценти та 5 асистентів (фото 1).

Фото 1. Колектив кафедри сімейної медицини БДМУ: сидять (зліва направо): Т. В. Казанцева, С. В. Білецький, Л. П. Сидорчук, О. А. Петринич, Ю. М. Яринич; стоять (зліва направо): М. Д. Данилюк, В. В. Бойко, Ю. В. Репчук, Л. В. Мельничук, Л. В. Никифор, А. А. Соколенко, С. І. Івашук, М. М. Сем'янів, К. О. Воронюк

Серед 10 спеціальностей, які викладаються на кафедрі сімейної медицини, основними є: внутрішні хвороби, дитячі хвороби, хірургічні хвороби (включаючи загальну хірургію, проктологію, травматологію та ортопедію, урологію та онкологію), акушерство та гінекологія (включаючи планування сім'ї та репродуктивне здоров'я), неврологія (до 2012), організація охорони здоров'я. Крім того, ще 10 суміжних кафедр БДМУ також проводять заняття з майбутніми сімейними лікарями. На цей час усі викладачі кафедри відповідають ліцензійним вимогам педагогічної діяльності, переважна більшість з них мають вищу лікарську категорію. Більше половини викладачів кафедри склали іспит та отримали міжнародний мовний кваліфікаційний сертифікат (FCE, Artis) з англійської мови рівня B2 або C.

Кафедра сімейної медицини з самого початку була створена на базі комунального некомерційного підприємства (КНП) м. Чернівці «Міська поліклініка № 3», де в червні 2001 року відкрито відділення сімейної медицини (фото 2). Цей заклад і на сьогодні залишається основною базою кафедри. Додатково клінічними базами кафедри (фото 3-5) є також КНП «Міська поліклініка № 1», ОКНП «Чернівецький обласний перинатальний центр». Для навчального процесу використовуються низка стаціонарних клінічних закладів міста – обласні КНП «Чернівецька обласна клінічна лікарня», «Лікарня швидкої медичної допомоги», «Обласний клінічний кардіологічний диспансер», міська дитяча клінічна лікарня, обласна психіатрична лікарня. Окрім того, консультативно-лікувальна робота викладачами кафедри здійснюється також у позабазових установах міста та області.

Фото 2. КНП «Міська поліклініка №3»

Фото 3. КНП «Міська поліклініка №1

Клінічна та експериментальна патологія. 2024. Т.23, № 2 (88)

Фото 4. ОКНП «Лікарня швидкої медичної допомоги»

Основними напрямками у забезпеченні підготовки лікарів за спеціальністю «Загальна практика – сімейна медицина» (ЗПСМ) на післядипломному рівні є інтернатура, яка триває два роки, а також проводиться первинна спеціалізація за фахом «Загальна практика – сімейна медицина» (ЗПСМ) лікарів інших спеціальностей. Окрім того, викладаються дисципліни «Медсестринство в сімейній медицині» для студентів 3-4 курсів та «Сімейна медицина» для студентів 2-го курсу медичного факультету № 4 з відділенням молодших медичних і фармацевтичних фахівців зі спеціальності «Медсестринство» (освітньо-кваліфікаційний рівень – молодший спеціаліст, бакалавр, магістр).

Кафедра сімейної медицини БДМУ унікальна не лише своїм багатoproфільним кадровим складом, методами навчання, але й тим, що викладання на ній здійснюється на додипломному та післядипломному рівнях – для студентів шостого курсу (вітчизняних та іноземних), а також лікарів-інтернів та лікарів-слухачів. На відміну від інших кафедр сімейної медицини в Україні жодна не має такої предметної констеляції, а аналогічні структурні підрозділи поділяються на окремі кафедри додипломної та післядипломної підготовки. Однак саме такий підхід до освітнього процесу забезпечує безперервність навчання та передачу знань відповідно до високих міжнародних стандартів WONCA та EURACT.

Сучасні методи навчання дають можливість здобувачам освіти отримувати знання дистанційно та безперервно. Одним із таких є сервер дистанційного навчання БДМУ електронних навчальних курсів

Фото 5. ОКНП «Чернівецький обласний перинатальний центр»

в середовищі «Moodle» (moodle.bsmu.edu.ua), за допомогою якого можна ознайомитися із навчальними матеріалами, пройти онлайн тестування, виконати завдання та відправити його на перевірку. Викладач-консультант має змогу самостійно створювати та редагувати електронний курс, розподіляти, збирати та перевіряти завдання, надавати зворотний зв'язок, завантажувати та зберігати інформацію на Google диску, вести електронні журнали обліку тощо.

У 2018 році кафедрою сімейної медицини БДМУ розроблено та впроваджено PhD Програму підготовки доктора філософії (третього освітньо-наукового рівень) за науковою спеціальністю 222 «Медицина», спеціалізацією 14.01.38 «загальна практика-сімейна медицина» (з програмою можна ознайомитись за посиланням <http://simmed.bsmu.edu.ua/home/pisladiplomna-osvita/phd-zagalna-praktika-simejna-medicina>). На кафедрі за останні 5 років успішно захищено 6 дисертаційних робіт із присвоєнням наукового ступеня доктора філософії (PhD) (Сирота БВ, Джуряк ВС, Сем'янів ММ, Репчук ЮВ, Воронюк КО) в галузі знань 22 – Охорона здоров'я, за спеціальністю 222 – Медицина та наукового ступеня кандидата медичних наук (Яринич ЮМ).

У червні 2022 року асистент кафедри Юлія Репчук отримала нагороду Talal Zein Award від Європейського товариства гіпертензії (ESH) за наукову роботу «Lipids' metabolism and angiotensinogen gene (AGT, rs699) polymorphism association in patients with Essential Arterial Hypertension», яку презентувала на пленарному засіданні ESH (науковий керівник д.мед.н., професор Лариса Сидорчук, фото 6).

Фото 6. Церемонія отримання нагороди Talal Zein Award на засіданні Європейського товариства гіпертензії (червень 2022 року) асистенткою кафедри сімейної медицини Юлією Репчук (онлайн)

У березні 2024 року наукова робота завідувачки кафедри сімейної Лариси Сидорчук була нагороджена та увійшла до трійки кращих на європейському симпозиумі за підсумками наукового комітету міжнародного форуму з актуальних питань «Застосування штучного інтелекту в медицині та розвитку методів дослідження травної системи» у м. Копенгаген (Королівство Данія) із виголошенням доповіді на пленарному засіданні (фото 7).

У 2018-2023 рр кафедра сімейної медицини БДМУ активну брала участь у грантовому україно-швейцарському Проєкті технічної допомоги «Розвиток медичної освіти в Україні», у рамках якого викладачі кафедри на конкурсній основі обирались до участі в тренінгах з викладацької майстерності, компетентісного підходу, створення силабусів, симуляційних сценаріїв та чек-листів, проходили

тренінги з комунікації: «Викладацька майстерність в медичних ЗВО. Випуск перший. Зворотний зв'язок»; «Ефективні комунікації в медичному університеті»; «Стратегія розвитку університету. Комунікація в проєкті. Сесія 3»; Тренінг зі створення клінічних симуляційних сценаріїв та чек-листів; «Викладацька майстерність для викладачів та викладачок у медичному ЗВО. Випуск третій»; «Структурований дизайн медичної симуляції: від створення до практичної імплементації клінічного сценарію»; «Взаємодія зі студентами під час війни»; «Криза, як можливість. Стратегувати чи латати діри?»; Дослідницький та комунікаційний ретрит «Research and communication retreat». Наразі у 2024 році Проєкт отримав своє продовження на наступні роки, що створює перспективи подальшого розвитку для викладачів усього університету.

Фото 7. Виступ завідувачки кафедри сімейної медицини, професорки Лариси Сидорчук на пленарному засіданні та отримання нагороди на міжнародному форумі в місті Копенгаген (Данія, березень 2024 року)

У межах україно-швейцарського проєкту співробітники кафедри Оксана Петринич та Маріанна Сем'янів отримали освітні гранти на участь у конференції SPSIM (Standardized Patients and Simulation) онлайн участь, м. Лозанна, Швейцарія (2022 р.), стажування в Маастрихтському університеті, м. Маастрихт, Нідерланди (2023 р.) та EURACT Assessment Course м. Лісабон, Португалія (2019 р.). Також Петринич О., Сем'янів М. та Репчук Ю. ввійшли до складу

команди науковиць, яка отримала грант від Україно-швейцарського проєкту «Розвиток медичної освіти» на проведення наукового дослідження на тему «Рівень емпатії серед українських студентів-медиків у БДМУ». Результатом грантової програми став рукопис, поданий до друку в міжнародний журнал, що індексований Scopus. У рамках цього ж Проєкту у лютому 2023 року відбувся «Дослідницький та комунікативний ретрит», що проводився у м. Львів (фото 8).

Фото 8. Участь співробітників кафедри сімейної медицини (доцентки Оксани Петринич, асистенток Маріанни Сем'янів та Юлії Репчук) у дослідницькому та комунікаційному ретриті «Research and communication retreat», спонсорованого україно-швейцарським проєктом (м. Львів, лютий 2023 року)

Кафедра активно працює не тільки в науковому напрямку. Підготовлено десятків навчально-методичних посібників, випущено понад 40 навчальних матеріалів у т.ч. з грифами Вченої ради БДМУ, ДО «ЦМК з ВМО МОЗ України», МОЗ чи МОН України: з них 20 навчально-методичних посібників на електронних носіях, 6 інформаційних листів, 5 нововведень, один інформаційний посібник, 3 навчальні посібники,

6 національних підручників у співавторстві (окремі з них наведено на фото 9). Співробітники кафедри сімейної медицини стали співавторами підручника «Сімейна медицина» для студентів, інтернів, лікарів (заг. ред. Матюхи ЛФ, Колесника ПО, Сидорчук ЛП та ін. 2022 р.), науково-педагогічного посібника «Наукові інновації – в практику сімейної медицини» (заг. ред. проф. Л. Бабінець, 2024 р.).

Фото 9. Окремі навчально-методичні матеріали видані кафедрою сімейної медицини БДМУ чи за співучасті її співробітників за останні 5 років

Також співробітники кафедри долучились у рамках Проєкту до співавторів курсу та посібника з сімейної медицини для медичних освітян ЗВО України (2024 р.). Асистентки кафедри Маріанна Сем'янів і Юлія Репчук увійшли до складу робочої групи реалізації грантового проєкту «Віртуальні навчальні ресурси для навчання клінічного мислення в українських медичних школах» (UDCR «Virtual learning resources for clinical reasoning training at Ukrainian health schools») із Університетом Аугсбург, Німеччина, що фінансується Німецькою службою академічних обмінів (DAAD), працювали над перекладом й адаптацією віртуальних кейсів пацієнтів на платформі CASUS (2023 р.).

Для забезпечення безперервного професійного розвитку для медичних освітян на базі кафедри запроваджено захід під назвою «Групи рівних БДМУ» (ініціатор доцентка Оксана Петринич), на якому кожен бажаючий має можливість отримати корисну інформацію щодо методик/новітніх інструментів та принципів викладання медичних дисциплін, а також поділитися власним досвідом та певними сучасними професійними навичками (фото 10).

Кафедра постійно розвивається, використовуючи новітні технології, впроваджуючи передові моделі

освіти та сучасні методи навчання: проблемно-орієнтоване зі зміною парадигми на пацієнт-орієнтоване і студентоцентроване навчання, ділові ігри, навички комунікації (soft skills, hard skills), лідерства, мозковий штурм; формування командного підходу (team-working) в роботі та навчанні; імплементація принципів науково-доказової медицини. «Золотим стандартом» практичної підготовки лікарів-інтернів залишається робота з пацієнтом (амбулаторний прийом, робота в клініці, телемедицина) (фото 11).

Досвідчені викладачі кафедри проводять цикли тематичного удосконалення для сімейних лікарів за 14 тематиками, які висвітлені на сайті кафедри (<http://simmed.bsnu.edu.ua>) та на сервері дистанційного навчання Moodle. За звітний період запроваджено нові тематики курсів ТУ (скринінгові програми у загальнолікарській практиці, паліативна допомога та удосконалення практичних навичок – через проведення майстер-класів). Розроблено 4 симуляційні сценарії для лікарів інтернів III року навчання та 3 симуляційні сценарії для студентів 6-го курсу додипломної освіти. Підготовлено 14 нових симуляційних сценаріїв для практичного відпрацювання зі студентами та лікарями-інтернами (фото 12).

Фото 10. Засідання група рівних на кафедрі сімейної медицини на тему «Позиційне доброякісне запаморочення» (практичне відпрацювання викладачами кафедри клінічного кейсу та проби Дикса-Холпайка), лютий 2024 року

Фото 11. Відпрацювання навичок розшифровки ЕКГ з іноземними студентами, а також розгляд клінічного випадку разом із лікарями-інтернами

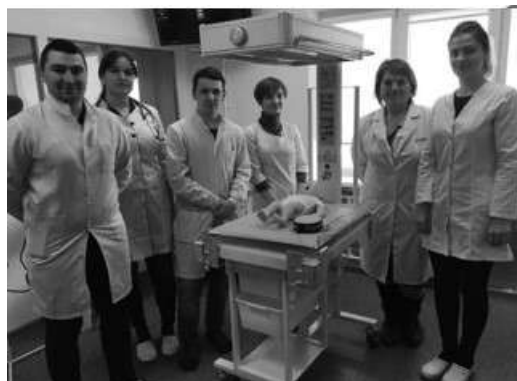

Фото 12. Відпрацювання симуляційних сценаріїв співробітниками кафедри сімейної медицини на базі навчально-тренінгового центру симуляційної медицини БДМУ «Cosmit» з лікарями інтернами та студентами 6-го курсу (доцентами Ларисою Мельничук, Сергієм Іващук, Оксаною Петринич, Тетяною Казанцевою, асистентами: Аліною Соколенко, Юлією Яринич, Маріанною Сем'янів, Юлією Репчук, Ксенією Воронюк)

Усі співробітники кафедри є консультантами Медичного консультативного центру БДМУ, на базі якого проводять первинний огляд, діагностичну та лікувальну роботу (фото 13). Із початком широкомасштабного вторгнення росії в Україну більшість із них працювала консультантами платформи Calendly «Лікар онлайн», де надавали онлайн допомогу постраждалим та вимушеним переселенцям.

Співробітники кафедри активно долучились до вакцинації студентів-іноземців проти дифтерії, правця, кору, краснухи та паротиту (2019 рік, КНП «Міська поліклініка № 3» Чернівецької міської ради) (фото 14).

Ключовим напрямком роботи кафедри сімейної медицини БДМУ є післядипломна освіта. За роки існування на кафедрі пройшли спеціалізацію та отримали сертифікат сімейного лікаря більше ніж 700 працюючих терапевтів, педіатрів, хірургів, акушер-гінекологів та лікарів інших вузьких спеціальностей міської та сільської місцевостей, понад 600 сімейних лікарів підготовлено за програмою Клінічна та експериментальна патологія. 2024. Т.23, № 2 (88)

дворічної інтернатури. Під час повномасштабного вторгнення країни-агресора рф на територію України кафедра надавала освітні послуги та консультативну допомогу лікарям-переселенцям, лікарям-інтернам, студентам, переведеним на навчання в БДМУ у зв'язку з війною чи окупацією територій, а також проводила і продовжує вести активну волонтерську роботу.

Для забезпечення безперервного професійного розвитку сімейних лікарів Буковини та їх професійної підтримки кафедра сімейної медицини стала засновником Громадської Організації (ГО) «Чернівецька обласна Асоціація сімейних лікарів» (2006 рік). Асоціація налічує понад 400 активних членів і забезпечує організацію та регулярне проведення науково-практичних конференцій і засідань (3-4 рази на рік) із залученням закордонних фахівців-клініцистів та науковців (до повномасштабного вторгнення) (фото 15). Наразі активність офлайн діяльності Асоціації обмежена у зв'язку з війною.

Фото 13. Консультування викладачами кафедри пацієнтів у лікувальних базових та позабазових закладах охорони здоров'я (професорами Ларисою Сидорчук, Семеном Білецьким, доцентами Сергієм Івашуком і Ларисою Мельничук, асистентами Маріанною Сем'янів і Ксенією Воронюк)

Фото 14. Вакцинація студентів-іноземців викладачами кафедри Маріанною Сем'янів та Юлією Репчук (осінь 2019 року, КНП міської поліклініки № 3)

Фото 15. Засідання ГО «Асоціація сімейних лікарів Чернівецької області»

Кафедра багато років поспіль займає лідерські рейтингові позиції (перше, друге місце) серед кафедр БДМУ. Високі сумарні показники педагогічної, наукової, міжнародної та лікувальної діяльності є результатом злагодженої роботи всього колективу. Серед завідувачів кафедр БДМУ лідером у рейтингу кілька років поспіль є професор Лариса Сидорчук, а серед асистентів – перспективна молодь кафедри сімейної медицини: Маріанна Сем'янів, Юлія Репчук та Аліна Соколенко, які очолили трійку лідерів БДМУ. Загалом, кафедра сімейної медицини БДМУ забезпечує ефективну підготовку сімейних лікарів на додипломному та післядипломному рівнях для потреб області та України, а також якісний безперервний професійний розвиток. Інвестиції в навчання і розвиток – це інвестиції в майбутнє країни!

Список літератури

1. Матюха ЛФ, Ліщишина ОМ, Бабінець ЛС, Бащора ГВ, Блажівський МВ, Бухановська ТМ, та ін. Скринінг у первинній допомозі. Клінічна настанова, заснована на доказах. Київ: МОЗ України; 2018. 464 с.
2. Білецький СВ, Івашук СІ, Сидорчук ЛП, Петринич ОА. Кафедрі сімейної медицини – десять років. Буковинський медичний вісник. 2011;15(4):139-42.
3. Бойчук ТМ, Сидорчук ЛП, Геруш ІВ, Білецький СВ, Петринич ОА, Івашук СІ, та ін. Роль університетських навчально-практичних центрів первинної медико-санітарної допомоги у підготовці сімейних лікарів на додипломному та післядипломному освітніх етапах. Сімейна медицина. 2015;2:173-5.
4. Бойчук ТМ, Сидорчук ЛП, Геруш ІВ, Іфтодій АГ, Крикливець ЛГ, Білецький СВ, та ін. Шляхи взаємодії лікарів-науковців медичного вишу з лікувально-профілактичними підрозділами закладів ПМСД на Буковині через університетські навчально-практичні центри. Сімейна медицина. 2017;5:110-3.
5. Гиріна ОМ, Пасієшвілі ЛМ, редактори. Сімейна медицина. Київ: Медицина; 2016. Книга 1, Загальні питання сімейної медицини; 560 с.
6. Гиріна ОМ, Пасієшвілі ЛМ, редактори. Сімейна медицина. Київ: Медицина; 2018. Книга 2, Симптоми і синдроми в клініці внутрішніх хвороб; 376 с.
7. Зозуля ІС, редактор. Невідкладна медична допомога у загальній лікарській практиці. Київ: Наша родина плюс; 2015. 490 с.
8. Івашук СІ, Івашук ОІ. Хірургічні хвороби в практиці сімейного лікаря. Чернівці: БДМУ; 2007. 375 с.
9. Матюха ЛФ, Колесник ПО, Svab I, Katic M, редактори. Сімейна медицина. Ужгород: РІК-У; 2022. 692 с.
10. Сидорчук ЛП, Білецький СВ, Казанцева ТВ, Петринич ОА, Івашук СІ, Мельничук ЛВ, та ін. Кафедрі сімейної медицини – двадцять років. Буковинський медичний вісник. 2021;25(3):166-75. doi: 10.24061/2413-0737.XXV.3.99.2021.25
11. Бабінець Л, редактор. Наукові інновації – в практику сімейної медицини. Львів: Магнолія 2006; 2024. 932 с.
12. Сидорчук ЛП, Білецький СВ, Петринич ОА, Івашук СІ, Казанцева ТВ, Мельничук ЛВ, та ін. Університетські навчально-практичні центри первинної медико-санітарної допомоги – крок до удосконалення підготовки сімейних лікарів. Буковинський медичний вісник. 2014;18(4):273-5. doi: 10.24061/2413-0737.XVIII.4.72.2014.246
13. Сидорчук ЛП, Білецький СВ, Петринич ОА, Івашук СІ, Казанцева ТВ, Мельничук ЛВ, та ін. Організація навчально-практичних центрів первинної медико-санітарної допомоги як крок до удосконалення підготовки сімейних лікарів на Буковині. Сімейна медицина. 2014;6:6-7.
14. Сидорчук ЛП, Білецький СВ, Петринич ОА, Казанцева ТВ, Крикливець ЛГ, Мельничук ЛВ, та ін. Майстер-клас на базі навчально-практичних центрів безперервної медико-санітарної допомоги Буковинського державного медичного університету як перспективний інструмент скринінгу. В: Матеріали НПК з міжнародною участю «Здоров'я українців в руках сімейного лікаря». Київ; 2016, с. 129-30.
15. Сидорчук ЛП, Білецький СВ, Петринич ОА, Крикливець ЛГ, Мельничук ЛВ, Івашук СІ, та ін. Спосіб удосконалення безперервної медичної освіти на базі університетських навчально-практичних центрів безперервної медико-санітарної допомоги. Інформаційний лист про нововведення у сфері охорони здоров'я № 60. Київ: Укрмедпатентінформ; 2016. 4 с.
16. Сидорчук ЛП, Казанцева ТВ, Івашук СІ. Щоденник роботи лікаря-інтерна за спеціальністю «Загальна практика – сімейна медицина». Чернівці: БДМУ; 2015. 199 с.
17. Сидорчук ЛП, Казанцева ТВ, Білецький СВ, Петринич ОА. Щоденник роботи лікаря-інтерна за спеціальністю «Загальна практика – сімейна медицина». Чернівці: БДМУ; 2022. 173 с.
18. Сидорчук ЛП, Лисюк ЮО, Крикливець ЛГ, Мимка АВ, Білецький СВ, Івашук СІ, та ін. Особливості застосування інноваційних методик викладання студентам VI курсу предмета «Загальна практика – сімейна медицина». Здоров'я суспільства. 2017;6(4):156-7.
19. Сидорчук ЛП, Петринич ОА, Соколенко АА, Сем'янів ММ, Флюндра ІГ, Кравченко ВВ, та ін. Модель навчання на додипломному етапі в умовах університетського навчально-практичного центру первинної медико-санітарної допомоги. Інформаційний лист про нововведення у сфері охорони здоров'я № 59. Київ: Укрмедпатентінформ; 2016. 4 с.
20. Сидорчук ЛП. Форми навчальної роботи в системі підготовки сімейного лікаря. Медична освіта. 2003;1:28-30.
21. Сидорчук ОВ, Ратушний РТ, Ратушний АР, Щербаченко ОМ, Сидорчук ЛП. Узгодження конфігурації та терміну виконання проєктів. Вісник Львівського державного університету безпеки життєдіяльності. 2016;14:69-76.

References

1. Matiukha LF, Lischyshyna OM, Babinets' LS, Batsiura HV, Blazhiiyevs'kyi MV, Bukhanovs'ka TM, et al. Skryninh u pervynni dopomozhi. Klinichna nastanova, zasnovana na dokazakh [Screening in primary care. Evidence-based clinical practice]. Kyiv: MOZ Ukraine; 2018. 464 p. (in Ukrainian)
2. Biletskyi SV, Ivashchuk SI, Sydorochuk LP, Petrynych OA. Kafedri simeinoi medytyny – desiat' rokiy [Department of family medicine is ten years old]. Bukovinian Medical Herald. 2011;15(4):139-42. (in Ukrainian)
3. Boychuk TM, Sydorochuk LP, Gerush IV, Biletskyi SV, Petrynych OA, Ivashchuk SI, et al. Rol' universytets'kykh navchal'no-praktychnykh tsentriv pervynnoi medyko-sanitarnoi dopomohy u pidhotovtsi simeinykh likariv na dodyplomnomu ta pislidyplomnomu osvitynih etapakh [The role of university's educational/practical centers of primary health care for family doctors training on undergraduate and postgraduate educational levels]. Family Medicine. 2015;2:173-5. (in Ukrainian)
4. Boychuk TM, Sydorochuk LP, Gerush IV, Iftody AG, L. G. Kryklyvets, Biletskyi SV, et al. Shliakhy vzaiemodii likariv-naukovtsiv medychnoho vyshu z likuval'no-profilaktychnymy pidrozdilamy zakladiv PMSD na Bukovyni cherez universytets'ki navchal'no-praktychni tsentry [Ways of interactions of doctors-researchers of medical university with medical-preventive of

- primary medical care subunits in Bukovina through university educational centers]. *Family Medicine*. 2017;5:110-3. (in Ukrainian)
5. Hyrina OM, Pasiyeshvili LM, editors. *Family Medicine*. Kyiv: Medicine; 2016. Knyha 1, Zahal'ni pytannia simeinoi medytsyny [Book 1. General Issues of Family Medicine]; 560 p. (in Ukrainian)
 6. Hyrina OM, Pasiyeshvili LM, editors. *Family Medicine*. Kyiv: Medicine; 2018. Knyha 2, Symptomy i syndromy v klinitsi vnutrishnikh khvorob [Book 2. Symptoms and Syndromes in Clinical Course of Internal Diseases]; 376 p. (in Ukrainian)
 7. Zozulia IS, redaktor. *Nevidkladna medychna dopomoha u zahal'ni likars'kii praktitsi* [Emergency medical care in general medical practice]. Kyiv: Nasha rodyna plus; 2015. 490 p. (in Ukrainian)
 8. Ivashchuk SI, Ivashchuk OI. *Khirurgichni khvoroby v praktitsi simeinoho likaria* [Surgical diseases in the practice of a family doctor]. Chernivtsi: BDMU; 2007. 375 p. (in Ukrainian)
 9. Matiukha LF, Kolesnyk PO, Svab I, Katic M, redaktory. *Simeina medytsyna* [Family Medicine]. Uzhhorod: RIK-U; 2022. 692 p. (in Ukrainian)
 10. Sydorchuk LP, Biletskyi SV, Kazantseva TV, Petrynych OA, Ivashchuk SI, Melnychuk LV, et al. *Kafedri simeinoi medytsyny – dvadtsiat' rokiv* [Family medicine department – twenty years old]. *Bukovinian Medical Herald*. 2021;25(3):166-75. doi: 10.24061/2413-0737.XXV.3.99.2021.25 (in Ukrainian)
 11. Babinets' L, redaktor. *Naukovi innovatsii – v praktiku simeinoi medytsyny* [Scientific innovations in the practice of family medicine]. L'viv: Mahnoliia 2006; 2024. 932 p. (in Ukrainian)
 12. Sydorchuk LP, Biletskyi SV, Petrynych OA, Ivashchuk SI, Kazantseva TV, Melnychuk LV, et al. *Universytets'ki navchal'no-praktychni tsentry pervynnoi medyko-sanitarnoi dopomohy – krok do udoskonalennia pidhotovky simeinykh likariv* [University Educational-Practical Centres of the primary medical care – a step to the improvement of the family doctors training]. *Bukovinian Medical Herald*. 2014;18(4):273-5. doi: 10.24061/2413-0737.XVIII.4.72.2014.246 (in Ukrainian)
 13. Sydorchuk LP, Biletskyi SV, Petrynych OA, Ivashchuk SI, Kazantseva TV, Melnychuk LV, et al. *Orhanizatsiia navchal'no-praktychnykh tsentriv pervynnoi medyko-sanitarnoi dopomohy yak krok do udoskonalennia pidhotovky simeinykh likariv na Bukovyni* [Organization of educational: practical centers of primary health care as a step to improve the training of family doctors at Bukovina]. *Family Medicine*. 2014;6:6-7. (in Ukrainian)
 14. Sydorchuk LP, Biletskyi SV, Petrynych OA, Kazantseva TV, Kryklyvets LG, Melnychuk LV, et al. *Maister-klas na bazi navchal'no-praktychnykh tsentriv bezperervnoi medyko-sanitarnoi dopomohy Bukovyns'koho derzhavnogo medychnoho universytetu yak perspektyvnyi instrument skryninhu* [Master class on the basis of educational and practical centers of continuous medical care of the Bukovyna State Medical University as a promising screening tool]. In: *Materialy NPK z mizhnarodnoiu uchastiu «Zdorov'ia ukrainsiv v rukakh simeinoho likaria»*. Kyiv; 2016, p. 129-30. (in Ukrainian)
 15. Sydorchuk LP, Biletskyi SV, Petrynych OA, Kryklyvets LG, Melnychuk LV, Ivashchuk SI, et al. *Sposib udoskonalennia bezperervnoi medychnoi osvity na bazi universytets'kykh navchal'no-praktychnykh tsentriv bezperervnoi medyko-sanitarnoi dopomohy* [The method of improving continuous medical education on the basis of university educational and practical centers of continuous medical and sanitary care]. *Informatsiinyi lyst pro novovvedennia u sferi okhorony zdorov'ia № 60*. Kyiv: Ukrmedpatentinform; 2016. 4 p. (in Ukrainian)
 16. Sydorchuk LP, Kazantseva TV, Ivashchuk SI. *Schodennyk roboty likaria-interna za spetsial'nistiu «Zahal'na praktyka – simeina medytsyna»* [Work diary of an intern in the specialty «General practice – family medicine»]. Chernivtsi: BDMU; 2015. 199 p. (in Ukrainian)
 17. Sydorchuk LP, Kazantseva TV, Biletskyi SV, Petrynych OA. *Schodennyk roboty likaria-interna za spetsial'nistiu «Zahal'na praktyka – simeina medytsyna»* [Work diary of an intern in the specialty «General practice – family medicine»]. Chernivtsi: BDMU; 2022. 173 p. (in Ukrainian)
 18. Sydorchuk LP, Lysiuk YuO, Kryklyvets LG, Mymka AV, Biletskyi SV, Ivashchuk SI, et al. *Osoblyvosti zastosuvannia innovatsiinykh metodyk vykladannia studentam VI kursu predmeta «Zahal'na praktyka – simeina medytsyna»* [Peculiarities of the application of innovative methods of teaching to students of the 6th year of the subject «General practice – family medicine»]. *Health of Society*. 2017;6(4):156-7. (in Ukrainian)
 19. Sydorchuk LP, Petrynych OA, Sokolenko AA, Semianiv MM, Fliundra IH, Kravchenko VV, et al. *Model' navchannia na dodyplomnomu etapi v umovakh universytets'koho navchal'no-praktychnoho tsentru pervynnoi medyko-sanitarnoi dopomohy* [Model of training at the undergraduate stage in the conditions of the university educational and practical center of primary health care]. *Informatsiinyi lyst pro novovvedennia u sferi okhorony zdorov'ia № 59*. Kyiv: Ukrmedpatentinform; 2016. 4 p. (in Ukrainian)
 20. Sydorchuk LP. *Formy navchal'noi roboty v systemi pidhotovky simeinoho likaria* [Forms of educational work in the family doctor training system]. *Medychna osvita*. 2003;1:28-30. (in Ukrainian)
 21. Sydorchuk OV, Ratushnyy RT, Ratushnyy AR, Shcherbachenko ON, Sydorchuk LP. *Uzghodzhennia konfihuratsii ta terminu vykonannia proektiv* [Configuration and timing coordination of the projects]. *Visnik L'vivs'kogo derzhavnogo universitetu bezpeki zittediial'nosti*. 2016;14:69-76. (in Ukrainian)

Відомості про авторів:

Сидорчук Л. П. – доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри сімейної медицини, Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці, Україна.

E-mail: lsydorchuk@ukr.net

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-9279-9531>

Білецький С. В. – д.мед.н., професор кафедри сімейної медицини, Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці, Україна.

E-mail: bilsemvis@gmail.com

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-7727-3686>

Іващук С. І. – д.мед.н., професор кафедри сімейної медицини, Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці, Україна.

E-mail: ivserge@bsmu.edu.ua

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-9160-1028>

Казанцева Т. В. – к.мед.н., доцент кафедри сімейної медицини, Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці, Україна.

E-mail: tanya-kazantseva@bsmu.edu.ua

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-2540-2976>

Мельничук Л. В. – к.мед.н., доцент кафедри сімейної медицини, Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці, Україна.

E-mail: lora@bsmu.edu.ua

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-9954-745X>

Петринич О. А. – к.мед.н., доцент закладу вищої освіти кафедри сімейної медицини, Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці, Україна.

E-mail: petrynych.oksana@bsmu.edu.ua

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-6858-4469>

Соколенко А. А. – к.мед.н., асистент кафедри сімейної медицини, Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці, Україна.

E-mail: sokolenko.alina@bsmu.edu.ua

ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0003-0010-2771>

Яринич Ю. М. – к.мед.н., асистент кафедри сімейної медицини, Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці, Україна.

E-mail: yulia_yarynych@bsmu.edu.ua

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9599-038X>

Сем'янів М. М. – к.мед.н., асистент кафедри сімейної медицини, Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці, Україна.

E-mail: m.semianiv@bsmu.edu.ua

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-4169-7142>

Репчук Ю. В. – к.мед.н., асистент кафедри сімейної медицини, Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці, Україна.

E-mail: repchuk@bsmu.edu.ua

ORCID ID: <https://orcid.org/https://orcid.org/0000-0002-5156-8814>

Ворониук К. О. – к.мед.н., асистент кафедри сімейної медицини, Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці, Україна.

E-mail: voroniuk.kseniia@bsmu.edu.ua

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-7233-5112>

Information about authors:

Sydorchuk L. P. – Doctor of Science, Professor, Head of the Department of Family Medicine, Bukovinian State Medical University, Chernivtsi, Ukraine.

E-mail: lsydorchuk@ukr.net

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-9279-9531>

Biletskyi S. V. – Doctor of Medical Sciences, Professor, the Department of Family Medicine, Bukovinian State Medical University, Chernivtsi, Ukraine.

E-mail: bilsemvis@gmail.com

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-7727-3686>

Ivashchuk S. I. – Doctor of Medical Sciences, Professor, the Department of Family Medicine, Bukovinian State Medical University, Chernivtsi, Ukraine.

E-mail: ivserge@bsmu.edu.ua

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-9160-1028>

Kazantseva T. V. – PhD, Associate Professor, the Department of Family Medicine, Bukovinian State Medical University, Chernivtsi, Ukraine.

E-mail: tanya-kazantseva@bsmu.edu.ua

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-2540-2976>

Melnychuk L. V. – PhD, Associate Professor, the Department of Family Medicine, Bukovinian State Medical University, Chernivtsi, Ukraine.

E-mail: lora@bsmu.edu.ua

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-9954-745X>

Petrynych O. A. – PhD, Associate Professor, the Department of Family Medicine, Bukovinian State Medical University, Chernivtsi, Ukraine.

E-mail: petrynych.oksana@bsmu.edu.ua

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-6858-4469>

Sokolenko A. A. – PhD, Assistant, Department of Family Medicine, Bukovinian State Medical University, Chernivtsi, Ukraine.

E-mail: sokolenko.alina@bsmu.edu.ua

ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0003-0010-2771>

Yarynych Y. M. – PhD, Assistant, Department of Family Medicine, Bukovinian State Medical University, Chernivtsi, Ukraine.

E-mail: yulia_yarynych@bsmu.edu.ua

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9599-038X>

Semianiv M. M. – PhD, Assistant, Department of Family Medicine, Bukovinian State Medical University, Chernivtsi, Ukraine.

E-mail: m.semianiv@bsmu.edu.ua

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-4169-7142>

Repchuk Y. V. – PhD, Assistant, Department of Family Medicine, Bukovinian State Medical University, Chernivtsi, Ukraine.

E-mail: repchuk@bsmu.edu.ua

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-5156-8814>

Voroniuk K. O. – PhD, Assistant, Department of Family Medicine, Bukovinian State Medical University, Chernivtsi, Ukraine.

E-mail: voroniuk.ksenija@bsmu.edu.ua

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-7233-5112>

Стаття надійшла до редакції 19.06.2024

© Л.П. Сидорчук, С. В. Білецький, С. І. Івацук, Т. В. Казанцева,
Л. В. Мельничук, О. А. Петринич, А. А. Соколенко,
Ю. М. Яринич, М. М. Сем'янів, Ю. В. Репчук, К. О. Воронюк

